

Hadak

Útján

Bajtársi Híradó

A Magyar Harcosok Bajtársi Közösségének tájékoztatója

LXVIII. évfolyam

2018. január-február-március

559. szám

Búcsú Borbás Károlytól, lapunk volt főszerkesztőjétől

Felesége és hűséges, fáradhatatlan munkatársa, Erzsébet közölte a hírt január 23-án: *“Kedves Laci és Gergő! Elment, és már csak a Hadak Útján találkozhatunk Vele. Igen, nehezen ejtem ki a szavakat, Károly meghalt. Nem találok a megszokott foteljában, a TV előtt az étkezőasztalnál. 22-én éjjel hagyott itt. Tüdő- és szívproblémák okozták halála beálltát, délután került a kórházba és ott halt meg a késő éjjeli órákban.”*

Budapesten született 1918. október 19-én. 1988 és 2012 decembere között szerkesztette a Hadak Útját, az MHBK-nak 1947-ben Ausztriában és Bajorországban, a kommunizmus elől menekült m. kir. honvédség tagjai által alapított lapját. Az újság szerkesztősége a kezdetek után Münchenben, majd 1988-tól Torontóban működött. Ekkor állt élén Borbás Károly, aki a világháború alatt haditudósítóként szemtanúként élt át sok harci eseményt, köztük a Dont és Buda ostromát. A harcok vége tartalékos főhadnagyi rangban érte. A háború után megszervezte a kommunista hadifogságot, deportálásokat és üldöztetést is. Élete utolsó heteiig a lap és a magyar ügyek közelében maradt szellemileg, tanácsaival, vezércikkeivel segítve az én munkámat is. Isten nyugosztalja, emlékét megőrizzük!

Szíki Károly egri színművész, az emigráció jó ismerője így méltatja: *“Ma reggel kaptam a szomorú hírt: Torontóban 99 éves korában elhunyt Borbás Károly, a Hadak Útján Bajtársi Híradó volt szerkesztője. 1956 december 10-én kényszerültem elhagyni az országot- írja egyik visszaemlékezésében. -Meghalni csak stílusosan lehet! A mindhalálig hősként élő Károly bátyánk ehhez a mondáshoz igazodva hagyott itt bennünket, hiszen a Doni áttörés tragikus emléknapjához közeli időpontban hunyta le a szemét. Ott volt, látta a megpróbáltatást, amiről mindenkor tudatott, vele élt, emlékezett. Most nekünk kell felemelni azt a zászlót, amit a halál kicsavart kezéből és nekünk kell emlékeznünk őrá. A Teremtő kérésje Őt a fények útján!”* (folyt. a 3. oldalon)

**Hadak Útján Bajtársi Híradó -
A Magyar Harcosok Bajtársi Közösségének
tájékoztatója. Indult 1949 áprilisában
Ausztriában ill. Bajorországban, "MHBK
Központi Tájékoztató" címen.**

**Az MHBK-t alapította Zákó András m.kir.
vezérőrnagy Klagenfurtban 1948-ban.**

**World Federation of Hungarian Veterans
Official Review, Quarterly Periodical**

Megjelenik negyedévenként, ISSN 0847-2599

Kiadó/Publisher: Simonyi László, MHBK
központi vezető, Chicago

Főszerkesztő/Editor: Dr. Tóth Gergely

Nyomda/Printing: Weller Publishing, Toronto

A szerkesztő levelezési címe:

Dr. Tóth Gergely

400 NE 35th Ct., #5

Oakland Park, FL 33334, USA

Email: hadakutjan@yahoo.com

Az emailben továbbított gépelt anyagot kérjük
lehetőleg *simi word-formátumban* elküldeni.

Minden címváltozást kérünk az alábbi címre:

Mátrai Géza

Unit 5762, Station "A"

Toronto, ON

M5W 1P2, Canada

Minden előfizetési csekket, hozzájárulást, Zrínyi

Alap járadékot kérünk erre a címre kiállítani és
postázni lehetőleg USA dollárban:

MHBK Treasurer

10616 Wakefield St.,

Westchester, IL 60154, USA

Beküldött kéziratokat és fényképeket nem
őrünk meg és nem küldünk vissza. A
szükséges javítás és a rövidítés jogát
fenntartjuk. A névvel aláírt cikkek nem
feltétlenül tükrözik a szerkesztő és a kiadó
álláspontját, s azokért mindenkor a cikkíró
felelős. Folyóiratunkban megjelent írásokat –
a szerző és lapunk megnevezésével – más
újságok és honlapok szabadon átvehetik.

Lapzárta:

Március, június, szeptember ill. december 1.

Az időről-időre fellépő helyhiány kapcsán
megértésüket kérjük, amennyiben lehet, a
beküldött anyagot a következő számokban
közöljük.

A tartalomból:

-Elhunyt Borbás Károly, korábbi főszerkesztőnk

-Az emigrációs csoportok hírei

-A Donra és Buda ostromára emlékezünk

-50 éve hunyt el Zákó András vezérőrnagy

-Köszöntjük a 102 éves v. békei Koós Ottót

-Megemlékezések, programok a tél folyamán

-Halálhírek, méltatások, rövid hírek, levelek

Borbás Károly és felesége 2011 augusztusában (fotó: Dr. Tóth Gergely)

S zárásként álljon itt Goór Györgynek, az MHBK Ausztráliai Sydney főcsoportja volt vezetőjének méltatása:

Eggyel megint kevesebben vagyunk! S Károly nem akármilyen “egy” volt. Élete a XX. század viharos éveinek öröme, dicsősége és tragédiája is. Ott volt mindenhol, ahol becsületes vitéz magyarra szükség volt. Sablonos kifejezés, hogy “pótolhatatlan veszteség!” - de Ő az, mindannyiunk számára. Károly a múlt század magyar világítótornyainak egyike, aki minket átlagemberkéket az egyetlen helyes úton vezetett példás életével. Károly személyét, mindenre kiterjedő magyar szellemiségét felejteni nem lehet. Büszkén állhat Égi Bírója előtt, mert “megcselekedte, amit megkövetelt a Haza!” Gyakran többet is, ha a helyzet úgy kívánta. Emléke legyen szent és hosszú munkás élete után nyugodtan pihenjen fájdalomtól, gondoktól megszabadulva a Mennysország magyaroknak félretett sarkában, nagy elődeivel együtt. Béke poraira. Köszönöm, hogy értesítettél. Bajtársi szeretettel, Gyurka

Dr. Tóth Gergely főszerkesztő

Kanadai Magyarság, Toronto, 2018. január 27.

Borbás Károly 1918-2018

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy Borbás Károly tartalékos m. kir. főhadnagy, az MHBK torontói csoportvezetője és a Hadak Útján egykori főszerkesztője eltávozott közülünk. Életének 100. évében, január 22-én tért örök nyugalomra. 1956 novemberében szeretett hazája elhagyására kényszerült. Az emigrációban a Szabadságharcos Szövetség, majd az MHBK csoportvezetőjeként számos hazafias rendezvény rendezője és szónoka volt.

Magyarsága megőrzése és hűsége a hazához, amelyet honfitársaiban is törekedett megerősíteni, vezette őt egy hosszú életen át. A Hősök Napján tartott megemlékezések minden május utolsó vasárnapján különösen is közel álltak a szívéhez. A Hadak Útján Bajtársi Híradó főszerkesztőjeként 1988-tól 2012-ig fáradhatatlan odaadással ápolta a volt Magyar Királyi Honvédség dicső múltját és hagyományait. A Hadak Útján összekötő kapoccsá vált régi bajtársai között négy földrészen át.

2018. február 1-én búcsúzunk el tőle a torontói Szt. Erzsébet templomban. A mindenható Gondviselő fogadja kegyelmébe, adjon örök nyugalmat, nyugodjék békében. Emléked szívünkben örökké őrizzük.

Felesége: Borbás Erzsébet, lányai: Nagy Réka, dr. Nagy Judit,
unokaöccse: Korcsmáros Mihály, bajtársai, barátai

„Nincs már holnap, száz év volt az élet.

Sirassatok csendesen, én szívetekben élek.”

Borbás Károly fényképe és kitüntetései a Szent Erzsébet templom oltára előtt. Fotó: Horváth Lajos, Toronto

Borbásné Erzsébet asszony, a Hadak Útján fáradhatatlan munkatársa, és Magyarországon élő lányai a gyászszerartás végén. Fotó: Horváth Lajos

---

Köszöntjük az MHBK Torontói Csoportja új vezetőjét

Borbás Károly elhunyt, hűséges munkatársa, felesége pedig hazaköltözik Magyarországra. Helyettük ezután Mátrai Géza fogja a torontói csoportot vezetni és a Hadak Útján jövőbeni postázását intézni. A feladatok ellátását és a csoport összetartását előre is köszönjük neki!

Ahogy írja, *“az MHBK ügyét már 14 éves koromtól fogva (Edmontonban, Alberta) a szívemen viseltem. Majd később a helybeli Magyar Szabadságharcos Szövetség ifjúsági vezetője is voltam. Apám Dr. Mátrai Géza állatorvos volt, 1941–42-ben ukrán területen lóellátó -lókórházban szolgált (Darnica). Szívesen végzem majd a lap postázását, ez nekem hazafias kötelességem.”*

A szerk.

Az MHBK Clevelandi Főcsoportja jelentése

Tisztelt Bajtársak, kedves Támogatók!

Szomorú szívvel közöljük hogy az MHBK Clevelandi Főcsoport működése 2017 december 31.-ével megszűnt. Az Ohio állami hatóságok és a szövetségi adóhivatal olyan súlyos feltételeket szabnak egyesületünkre, melyeket jelen esetben képtelenek vagyunk teljesíteni. A non-profit szervezeteknek az

USA-ban bekövetkezett szigorított ellenőrzése olyan terheket ró miránk is, ami szüségessé teszi a fõcsoport felszámolását. Viszont büszkén tekinthetünk vissza 65 éves munkánkra, amellyel ápoltuk magyar hagyományainkat, harcoltunk a kommunista zsarnokság ellen, és az ifjúságot támogattuk és összetartottuk. Mindenkinek köszönjük az anyagi és erkölcsi támogatását és segítségét rendezvényeinken.

Aki továbbra is fenn óhajtja tartani MHBK tagságát és a Hadak Utjánra előfizetni, megteheti Simonyi László kp. vezetőnél a következő címen: **Mr. L. Simonyi, 2201 S. Grace Street, Apt # 503, Lombard, IL 60148. (Tel.: 630-932-4135)**

Az MHBK megmaradt pénztári vagyonát egyforma arányban adományozzuk a Cleveland Hungarian Heritage Society és az American Hungarian Friends of Scouting egyesületeknek. Ha valaki bővebb felvilágosítást kér, a fõtitkár rendelkezésre áll.

Bajtársi szeretettel búcsúzunk minden jót kívánva,

Kõrössy János fõcsoportvezetõ, Dömötõrffy Zsolt fõtitkár

A szerkesztõ válasza: *Köszönöm az értesítést, s eddigi munkájukat a clevelandi csoporttal kapcsolatban. Hálát adunk a Jóistennek, hogy a szervezet e kiemelkedõen fontos magyar végvárban is ennyi ideig mûködhetett, hiszen az MHBK jelentõsége a földrészekeken átívelõ magyar emigrációs szervezetek közül talán csak a cserkészethez mérhetõ.*

Az MHBK központi vezetõjének üzenete

Kedves Bajtársak és Bajtársnõk!

Az MHBK megkezdte mûködése 71. évét. Hajdani, ezreket foglalkoztató közösség, ma, az idõ előrehaladtával értelemszerûen sokkal kisebb, mint az elsõ néhány évtizedben. Fogyunk, öregsünk, de még mindig léteünk, s folytatjuk az emlékezés és emlékeztetés régen megfogadott feladatait. S amikor kell, kíséjük a Magyarok Hadurához bevonult bajtársunkat vagy bajtársnõnket utolsó útjukra.

Most is emlékeznünk kell egy 99 éves társunkra, Borbás Károlyra, a Hadak Útján emeritus fõszerkesztõjére, aki most már az MHBK égi bajtársa, s ott emlékezteti a Magyarok Hadurát arra, hogy még vagyunk. És amint Károly bajtársunk oly hosszú ideig köztünk dolgozott, emlékezett és emlékeztetett, az égi MHBK-sokkal együtt, most már onnan segíti további munkánkat. Emléke örökre él szívünkben, Isten nyugosztalja Őt.

Örömmel halljuk az otthoni híreket, köztük a bajtársi egyesületek munkájáról is, amit ahogy tudunk, mi is segítünk. Nézzük az évi hadnagyavatás gyönyörû képeit, örvendünk új honvédtisztjeink határozott, tiszta kinézésének, s amikor kardot rántva kiáltják mint oly régen, de most újra, *A Hazáért mindhalálig* fogadalmat. S az egyik tiszti alakulat, tisztelettel emlékezve a régi bajtársakra, a Ludvika Zászlóalj nevet viseli.

Katona szerencsét és áldott húsvétot kívánunk minden tisztnek, altisztnek, összes honvéd bajtársunknak, s Olvasóinknak.

Bajtársi szeretettel, Simonyi László MHBK kp. vezető, Chicago

Bajtársak egymásra találása majd 77 év után

A Hadak Útjának, az MHBK 1947-ben az ausztriai ill. bajorországi emigrációban alapított lapjának a kommunizmus elől menekült m. kir. honvédség szétszóródott tagjainak összetartása és tájékoztatása volt az elsődleges feladata. Most az újság ismét betöltötte ezt a hivatását, amikor is két olyan bajtársat, volt iskolatársakat kötött össze, akik majdnem 77 évig nem tudtak egymásról. Ezekért a pillanatokért (is) érdemes dolgozni.

A Magyarországon élő Dr. Molnár Dezső, egykori pécsi al- és főreál, valamint gyalogsági hadapródiskolai növendék, ny.á. gazdasági igazgató, c. egyetemi docens lapunk decemberben megjelent 558. száma 15. oldalán publikálta *Csak sást nemzének a Sasok, és nem szül gyáva nyulat Nubia párdunca* c. írását. Ekkor fedezte fel őt Goór György, az MHBK Ausztráliai Sydney főcsoport volt vezetője. Nekem küldött válaszaik itt olvashatók:

Kedves Gergő!

Ma megérkezett a Hadak Útján 558. száma, ahol a 15-16. oldalon Molnár Dezső beszámolóját olvashattam. Dezsővel egyszerre kezdtem a pécsi iskola padjait koptatni, de utunk elvált, ő gyalogos, én híradós lettem. 1941-ben megszakadt kapcsolatunk, de csak szeretettel tudok Rá és az együtt töltött évekre visszaemlékezni. Kérlek juttasd el hozzá e-mail címemet, hogy kapcsolatunkat felújíthassuk. Az 1936/37-es évkönyv 59. oldalán Ő a 6., én a 11. helyre soroltunk be tanulmányi előmeneteliünk szerint. (...)

Köszönettel és bajtársi szeretettel, Gyurka

Kedves Gergely!

Szépen köszönöm a továbbított levelet! Örömmel olvastam Goór Gyuri egykori katonaiskolai bajtársamról írtakat! Örülök, hogy Bajtársam még "talpon" van, kedves volt megemlékezése kettőnk kapcsolatáról. Okvetlenül megkeresem e-mailben.

Szívélyesen üdvözöllek: Dezső bátyád

Kedves Gergő, neked köszönhetem, hogy megfiatalodtam. Ahogy írtam, Dezsővel 1941-ben találkoztam utoljára, így lesz miről beszélniünk. Nagyon hálás vagyok, hogy megeremtetted a kapcsolatot.

Köszönettel és bajtársi szeretettel, Gyurka

Részletek Dobozy István VRNT, az MHBK Délausztráliai „Zákó András” főcsoportvezetője jelentéseiből Adelaide-ből, a helyi MHBK Értesítő 2018 január- februári számából:

Bajtársak!

A „Hadak Útján Bajtársi Híradó” a Magyar Harcosok Bajtársi Közösségünk megalakulásától kezdve rámutatott működésünk céljaira és ugyanakkor megerősítette az összetartást és a bajtársias szeretetet köztünk. Elővettem a lap 70 év alatt főcsoportunk által összegyűjtött példányait. Köszönetünk mindazoknak, akik áldozatkész munkájukkal a Híradó szerkesztését lehetővé tették és teszik.

A Hadak Útján számai Dobozy István íróasztalán

Halálozás

Kövendy Márta, 1929. július 14. – 2017. december 24. Márta bajtársnő Karácsony estéjén visszaadta lelkét Teremtőjének. Január 5.-én kísértük utolsó útjára. Márta nénit már évek óta elgyengült, meggörbült teste nem akadályozta meg abban, hogy dolgozzon közöttünk. Mindig jót kívánva érdeklődött mások iránt is és nagyra értékelte nemzeti ünnepeink megrendezését. Karácsony estéjén bekövetkezett hirtelen halála mindannyiunkat megdöbbenett, a Jóisten adjon neki örök nyugalmat.

Születésnapok, Névnepok

Bajtársi jókívánságainkat küldjük: Farkas Sándor jan. 3-i, Dobozy István feb. 13-i születésnapja alkalmából. Scheer Mihályné feb. 16-i Julianna névnapjához jó egészséget és sok örömet kívánunk.

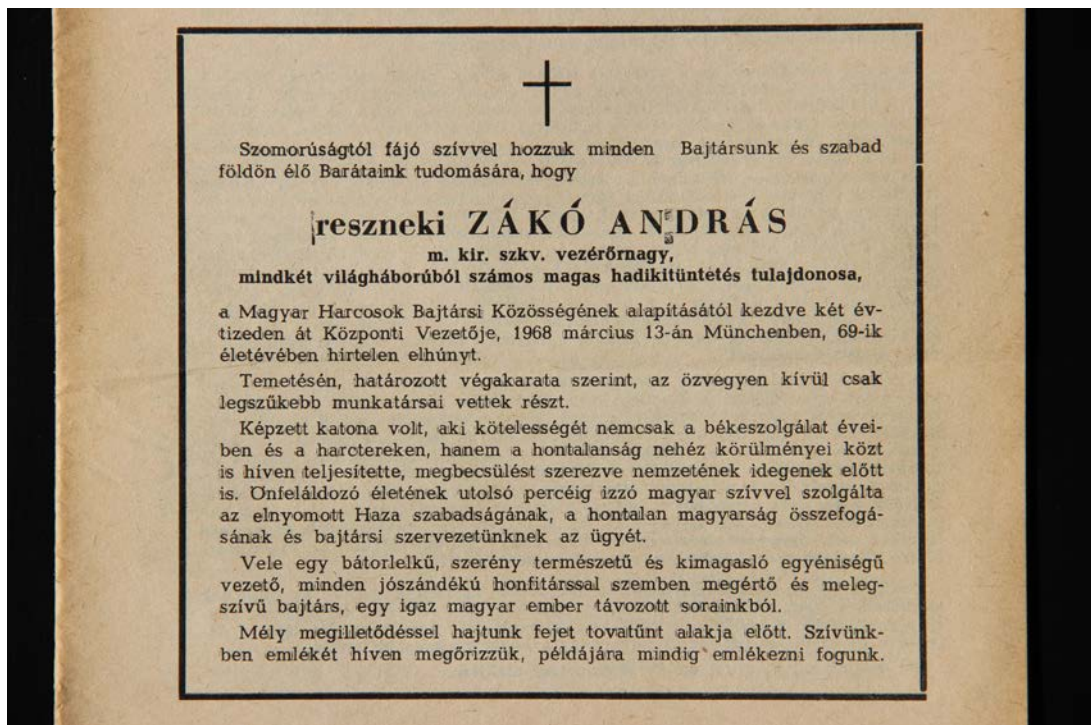
Március 15.-ei megemlékezés

A március 15.-ei megemlékezés a Délausztráliai Magyar Egyesületek Szövetsége (DAMESz) rendezésében március 11.-én volt a Magyar Klubban.

Ötven éve hunyt el az MHBK egyik alapítója és központi vezetője

Halála 50. évfordulóján emlékezünk **reszneki Zákó András m. kir. szkv. vezérőrnagyra, az MHBK megalapítójára** és elhunytáig (München, 1968. március 13.) központi vezetőjére. Az ő nevét viseli az MHBK adelaide-i csoportja is.

Az akkoriban Münchenben szerkesztett *Hadak Útján* 1968. áprilisi, 228. száma címlapjáról

---

A Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség felhívása

Habár csendőreink zöme már kihalt, szellemiségük tovább él az MKCsBK mukájában. Tagjaink többségét ma már csendőrleszármazottak és a csendőrség iránt érdeklődők alkotják, de azt a munkát folytatjuk, amit a csendőrök elkezdtek: a csendőrségnek a kommunisták által megtiport becsületének és tiszteletének visszaállításán fáradozunk, a Testület valós megismertetésén keresztül. Ezt a célt szolgálja honlapunk (www.csendor.com), amely a csendőrség által kiadott, s ma még fellelhető összes könyvet, *Csendőrségi Lapokat*, *Bajtársi Leveleket*, a csendőrséggel kapcsolatos összes törvényt és rendeletet, rengeteg életrajzot és életrajzi összeállítást, közel 3000 fényképet és audiovizuális anyagot tartalmaz. A világon egyedülállóan ez a leggazdagabb forrás a csendőrséget és a csendőröket illetően.

Két évvel ezelőtt sikerült létrehozni az 1945 óta első, állandó, magyarországi csendőrkiállítását: az

Ópusztaszeri Nemzeti Történelmi Emlékparkkal (ÓNTE) karöltve az *ÓNTE Skanzenjében* berendezett csendőr őrszobát, amely interaktív keretben mutatja be az őrs életét.

S most megnyílt az a rendkívüli lehetőség, hogy a csendőrök leghőbb vágya megvalósuljon és megszülessen egy csendőrmúzeum is. Szintén az ÓNTE-ben épülne fel egy régi csendőrlaktanya mintájára az épület, amely nemcsak a mostani interaktív kiállításnak adna helyet, de egy állandó múzeumnak is. Ennek anyagát zömében az általam 35 éve gyűjtött csendőrségi tárgyak szolgáltatnák, valószínűleg azzal az anyaggal társulva, amelyet az egykori *Torontói Magyar Csendőrmúzeumból* 1999-ben hazaszállítottak, de a mai napig raktárban tárolnak a *Hadtörténelmi Intézet és Múzeum*-ban.

Mivel a csendőrség sorsa és a kommunista pártállamnak a csendőrökkel szembeni kegyetlen fellépése nemcsak a történelmi igazság feltárása miatt fontos, de népünk jövőjét is befolyásolja, hogy torzításmentesen lássuk múltunkat és merjük büszkén átvenni annak a sajátosan magyar rendvédelmi testületnek a hasznos örökségét, amely világszinten az egyik leghatékonyabb és legelismertebb bűnmegelőző és felderítő szolgálatot biztosította, mottójuk szerint "Híven, becsülettel, vitézül, a Hazáért, mindhalálig".

A csendőrök ezen álmának megvalósulása és hazánk jövőjének ilyen módon való szolgálata most anyagi áldozatot kíván. A csendőrőrs épület megépítésének költségét az ÓNTE egyedül nem képes fedezni. Ezért felkérjük mindazokat, akiket magyar múltunk tisztázásának és magyar jövőnk elősegítésének vágya erre indít, hogy járuljanak hozzá e fontos terv megvalósításához. Felajánlásokat már elfogadunk és várunk. További információért fordulhatnak hozzám, vagy a honlaphoz, ahol a "Hírek" rovatban, és a *Körleveleinkben* közöljük a részleteket.

v. Kőrössi Zoltán, MKCsBK központi vezető

301-946-2414, zoltanog@gmail.com

11227 Woodson Ave, Kensington, MD 20895, USA

Február 25.-e a kommunista diktatúrák áldozatainak emléknapja – soha nem felejtethetünk.

Emlék és fájdalom, apa és fia. Doni keserűség

1942. március -15.-én születtem Budapesten a Baross utcai Szülészeti Klinikán. Édesapám hajnalban búcsút vett tőlem és édesanyámtól, indult a frontra. Micsoda fájdalmak, az újszülött fiú s az édesanya, és a szerető férj távozása a harcba. Az édesanya három fiúgyermekkel maradt egyedül, minden támasz nélkül.

Az édesapa, aki örült az újszülött kisfiának, de szívét a bizonytalanság fájdalma hatotta át. Látja-e még családját valaha?

Édesapám április 12-én a 2. Magyar Királyi Hadsereg honvéd katonájaként az első szerelvényel indult a keleti frontra. Április 13-án Galántánál hagyták el a magyar határt. A kiszállítás Ukrajna területére Breszt-Minszk-Szmolenszk és a többi útvonalakon történt. A brjanszki erdőről mesélt apám, ahol 14000-es partizán ellenállással szemben kellett felvenni a harcot. Apám és négy testvére eljutott a Donig, két nagybátyám a harcokban elesett. Hárman sérülésekkel, orosz fogság után, Isteni segédlettel életben maradtak és hazatértek.

Édesapám

Emlékezünk a 76 évvel ez előtti borzalmakra. Minden év január 12-én hálaadó imával, mély főhajtás mellett emlékezünk a budai Mátyás templomban. Az élő családtagok és a bajtársak, szívük fájdalmával és Isten áldásával gondolnak a hős magyar katonákra.

Lipcsey Vajda István, a MH tb. kapitánya, Budapest

---

lovag Kenyeres Dénes nyá. alezredes (Kecskemét) jelentései:

A Terror Háza megtekintése

A HOHE Országos Elnöksége által biztosított összegből a kecskeméti területi szervezet 2017. december 12-én autóbusszal a fővárosba utazott. Tíz fővel megtekintettük az Andrássy út 60. szám alatt működő Terror Háza Múzeumot. A 2002-ben megnyílt múzeum három szinten mutatja be a XX. század diktatúráinak borzalmait. A pincerészen a börtön, vallatósobák, a könnyek terme és a tettesek galériája mutatja be azokat a borzalmakat, melyeket a nyilas rémuralom során és a háború utáni kegyetlen kommunista diktatúrák alatt elkövettek nemzettestvéreink ellen. Az internálásokról is szemléletes képek

mutatják a kegyetlen megpróbáltatásokat. Az első emeleten látható a terror folyosó, a verőszoba, a beszoigáltatási rendszer, az ávósszoba és a felekezetek életét bemutató termék. A II. emeleten a nyilas folyosó, a német és orosz megszállás borzalmái, a nyilas terem, a gulágvilág és a szovjet-diktatúrát bemutató anyagok.

Nehéz röviden leírni azt a sok-sok szörnyűséget bemutató anyagot, termeket, amelyeknek látványa szinte sokkolja a látogatókat. Döbbenet ült a HOHE tagjai arcán is a látogatás végén! Nehéz volt megszólalni a rettenetes hatástól, amit a múzeum termeiben, folyosókon és a pincében átéltünk. Többen könnyeztek. A Terror Háza külső falán pedig az 1956-os eseményekért kivégzettek fotói tekinthetők meg.

A Honvéd Kulturális Központ éttermében a közös bajtársi ebéd alatt oldódtunk fel a szörnyű látvány alól.

Emlékezés a doni áttörésre

Kecskeméten 2018. január 14-én a Nagytemplomban a HOHE, a Történelmi Vitézi Rend és az 1956 Magyar Nemzetőrség területi szervezetei közösen emlékeztek a doni nagy áttörés 75. évfordulójára. Dr. Finta József plébános, érseki helynök a szentbeszédében is kitért a magyar honvédek szenvedésére és áldozatvállalására. A misét a m. kir. honvédség katonáinak lelki üdvéért ajánlotta.

Kenyeres alezredes az emlékező beszédében felidézte a kecskeméti 13. könnyűhadosztály-parancsnokság és alárendelt alakulatai hősiességét, önfeláldozó harcait, melyet a Don folyó mentén és az áttörés során hajtottak végre. Kitarartottak katonáink a védelmi állásaikban, a kegyetlen hideg és a túlerő ellenére is, amíg egyáltalán lehetett. Csak külön parancsra adták fel kiépített állásaikat s kezdték meg szervezeten a visszavonulást. Oszrogozsszkból utolsóként törtek ki a túlerővel szemben. Mindezekért hatalmas árat fizettek előerőben és hadifelszerelésben - mondta befejezésül a szónok.

A szentmise végén kivonultak a 2006-ban felavatott II. világháborús hősi emlékműhöz. Szabó Sándor tárogatójának dallamai csendültek fel, s a jelenlévő szervezetek elhelyezték az emlékezés koszorúit. A város nevében Mák Kornél alpolgármester, a helyőrség parancsnokság képviselőjében Minkó Ottó alezredes, a Történelmi Vitézi Rend nevében vitéz Tiszavölgyi István székkapitány s a rend tagjai, a HOHE képviselőjében Kenyeres alezredes koszorúzott. Többen pedig mécses gyújtottak a kegyeleti emlékezés során. Végül a tárogatóművész a magyar takarodót fújta el a történelmi hangszerén.

Doni megemlékező szentmise

Engesztelő-megemlékező szentmisét tartottak a magyar királyi 2. honvéd hadsereg katonáiért január 12-én a budavári Nagyboldogasszony-templomban, azaz a Mátyás templomban. A katonai tiszteletadással egybekötött szentmisét Bíró László katolikus táborigazgató püspök, Magyarország katonai ordináriusa

ajánotta fel azokért a katonaelődökért, akik hősi kiállással haltak meg az 1942-1943. évi Don melletti csatákban, akik a harcok után vesztették el életüket, akik munkaszolgálatosként és hadifogolyként hunytak el. A szentmise zenei szolgálatát a Légierő Zenekar-Veszprém látta el Katona János alezredes, karnagy vezetésével. (http://www.honvedelem.hu/cikk/66959_megemlekezo_szentmise)

Hőseinkre emlékeztünk

Az 1943. január 12-i doni áttörés 75. évfordulója alkalmából, a Magyar Királyi Honvédség 2. magyar hadsereg elesett hőseinek emlékére rendeztek ünnepi megemlékezést és koszorúzást csütörtökön Budapesten, a Ludovika Campus előtt. (Beküldte Nagy László Gerő ny. ez.)

Forrás: *Podobni István*, és [honvedelem.hu/cikk/66985_hetvenot_evvel_ezelott_a_don_kanyarban](http://www.honvedelem.hu/cikk/66985_hetvenot_evvel_ezelott_a_don_kanyarban). Fotó: Tóth László

„Hajtsunk fejet a mai napon e hadsereg minden tagjának emléke előtt, elismerve hősiességüket és áldozatuk nagyságát, s ugyanakkor bízva abban, hogy magyar katonának többé sohasem kell ilyen körülmények között teljesítenie kötelességét!” – emlékeztek meg az 1943. évi doni áttörés 75. évfordulójáról a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen.

„Messze tőletek távol és édes Hazámtól egy kis csapat gyülekezik dacolva az orosz hideg telével” – olvasta fel Lengyel Andrea zászlós Kovács László honvéd 1942 karácsony éjszakáján a Don-kanyarban családjához írt eredeti levelét. „Mi tudjuk, hogy mit jelent ez a pár szó: Hazádnak rendületlenül, légy híve, ó magyar!” A levél tanúbizonyságot tett mindenről, amit a magyar katonák ott átéltek: hősiességről, hazaszeretetről, harcról a túlerővel szemben, valamint a hátrahagyott szerettek hiányáról. „Szívemre tett kézzel, bátran merem mondani még a sok-sok keserűség között is: büszke vagyok rá, hogy itt lehetek. Inkább itt messze idegenben vigyázok rátok és másokra, de különösképpen az én Hazámra.”

Közös imádsággal emlékeztek meg a résztvevők az elesett hősi halottokról, magyar munkaszolgálatosokról és katonákról egyaránt. A megemlékezés alkalmával Tótha Péter Joel vezető tábori rabbi, a Tábori Lelkészi Szolgálat Tábori Rabbinátus részéről, Máté Sándor alezredes, tábori lelkész, a Tábori Lelkészi Szolgálat Protestáns Tábori Püspökség részéről, valamint Kótai Róbert százados, tábori lelkész, a Tábori Lelkészi Szolgálat Katolikus Tábori Püspökség részéről szólalt fel és mondott imát.

„Az 1941 decemberi, Moszkva alatti fordulat következtében megváltozott a németek felfogása a csatlósállamok katonai hozzájárulásának mértékére vonatkozóan” – fejtette ki Dr. Kaló József a Nemzeti Közszerződési Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Katonai Logisztikai Intézetének egyetemi docense ünnepi beszédében. Rávilágított, hogy a német hadvezetés konkrét követelések fogalmaztak meg a magyar hadsereggel szemben: a 2. hadsereg 3 hadtestben összefogott 9 könnyűhadosztályból, 1 páncélososztályból állt. „Míg a magyar hadvezetés a hadsereg személyi állományának összeállításánál a legértékesebb korosztályok kímélését tartotta szem előtt, addig fegyverzeti-technikai viszonylatban megpróbálták a lehető legjobb felszerelni a 2. hadsereget.” 1942 júliusában jutott ki a Don folyóhoz. A hídfőcsaták alkalmával azonban látszott, hogy a Vörös Hadsereg túlerejét nem fogják tudni legyőzni, jelentős veszteséget szenvedtek el csapataink. Probléma adódott az ellátással is, a legtöbb területen szűkös ellátmányból kellett csodát tennie a magyar katonáknak. Ahogy a Vezérkar főnöke fogalmazott, a „nagy tér, kis erő” alapján kellett felépíteni a védelmet, hogy megakadályozzák a szovjet előretörést. Ekkor mutatkozott meg a német hadvezetés merevsége, amely következtében a német 6. hadsereg súlyos vereséget szenvedett Sztálingrádnál, úgy vezetett a magyar alakulatok katasztrófájához is.

75 év évvel ezelőtt a szovjetek megsemmisítő támadást indítottak: „A számottevő páncéllhárító fegyverekkel és harckocsikkal nem rendelkező, s vontatóeszközök hiányában mozgásképtelen tüzérségű magyar hadsereg nem tudott sokáig ellenállni a támadás súlypontjain túlerőben lévő szovjet csapatok offenzívájának.” A német féllal szembeni bizalom megbomlott, nem tudták megerősíteni a magyar arcvonalat, emellett a visszavonulás során a csatlósállamok katonái elé helyezték a németek életét. A helyzet katasztrófává válásához hozzájárul a mínusz 30-35 fok alá süllyedt hőmérséklet is. Nem volt választás, vissza kellett vonulni. A nagy nehézségek ellenére magyar csapatok hagyták el utolsónak a Dont, Oszlányi Kornél ezredes vezetése alatt, 1943. január 27-én. „Hősies kitartásuknak volt köszönhető, hogy a szovjet előrenyomulást lassítva időt nyertek a zömök elvonulására.” Ahogy Kaló József megvilágította: „A németek „szövetségeshez” teljesen méltatlanul, kíméletlenül áldozták fel „fegyverbarátaikat” saját katonáik megmentése érdekében. A magyar 2. hadsereg pusztulását tehát kényszerhelyzet okozta: a kiküldött erők ellátásának és felszerelésének ígéretét a németek nem tartották be, azonban a rosszul felszerelt magyar csapatok kitartása és feláldozása árán tehermentesítették saját erőiket.”

A megemlékező imádságok és beszédek után koszorúzás következett: Prof. Dr. Patyi András rektor és Pohl Árpád ezredes, dékán az NKE nevében, Dr. Földváry Gábor István, a Honvédelmi Minisztérium jogi és igazgatási ügyekért felelős helyettes államtitkára a minisztérium nevében, Apáti Zoltán dandártábornok a Honvéd Vezérkar főnök nevében, Baráth Ernő dandártábornok a vitéz Szurmay Sándor Budapest

Helyőrség Dandár nevében, valamint Dr. Sára Botond alpolgármester, a Józsefvárosi Önkormányzat és Kállay Gáborné alpolgármester, a Ferencvárosi Önkormányzat nevében helyezte el koszorút. A megemlékezők a koszorúzás után mécesest gyújtottak a halottaink emlékére, majd dísztűzzel tisztelegtek a hősök előtt.

Doni megemlékezés Miskolcon (Beküldte: Fekete Dénes)

Csontos László: A doni hősökre és áldozatokra emlékeztek Miskolcon

A Magyar Királyi 2. Honvéd Hadsereget 75 évvel ezelőtt ért nagy erejű szovjet támadást követő doni katasztrófa hőseire és áldozataira emlékeztek Miskolcon, a Szemere-kertben lévő doni kopjafánál. A rendezvényen részt vett többek közt Török Dezső, a megyei közgyűlés elnöke.

A Doni Bajtársi és Kegyeleti Szövetség Miskolci Csoportja nevében Feledy Péter alapító tag köszöntötte a megemlékezőket, elmondta, hogy az 1991-es 72 alapítóból mára már egyedül ő maradt. Ezért is szólt az emlékműállítás és -felújítás körülményeiről, a támogatókról. Ezt követően Szopkó Róbert történelemtanár tartott előadást a doni katasztrófa előzményeiről, a magyar haderőfejlesztés nehézségeiről, a Magyar Királyi 3. Honvéd hadsereg felállításáról, felszereltségéről, a hiányosságokról, a harcokról és az elszenvedett veszteségekről. -Kühne Katalin részleteket olvasott fel egy alkotásból, illetve édesapja doni naplójából, amely az utolsó töltenyig hívott harcról, az elesett honvédekről szólt. A megrendítő szavak után elhelyezték az emlékezés virágait. Dr. Lukács Irén, a megyei kormányhivatal főigazgatója, Török Dezső, a megyei közgyűlés elnöke, koszorúzott, valamint Papp Ferenc a Miskolci Önkormányzat nevében, ezt követően pedig társadalmi szervezetek képviselői rótták le tiszteletüket az emlékműnél. Imát mondott a Donnál elesettekért Szabó Sándor református lelkész.

Dobai Miklós: “Nincs kerek évforduló, de az ország nagyjaira akkor is emlékezni kell. **Most van évfordulója, hogy** nagy önuralommal viselt méltatlan és igazságtalan portugáliai száműzetésben, Estorilban elhunyt vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország volt kormányzója.”

Vitéz nemes békei Koós Ottó magyar királyi százados 102 éves

<https://hhk.uni-nke.hu/hirek/2017/12/18/vitez-nemes-bekei-koos-otto-magyar-kiralyi-szazados-102-eves>

(Beküldte Zsákai Marietta.)

Különleges alkalom volt a 102 éves vitéz nemes békei Koós Ottó magyar királyi százados köszöntése. Dr. Pohl Árpád ezredes, a Nemzeti Közszerológiai Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar dékánja, Sári Szabolcs ezredes, a Magyar Honvédség Ludovika Zászlóalj parancsnoka, Siposné prof. dr. Kecskeméthy Klára ezredes, a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar egyetemi tanára, a Ludovika könyv szerzője és Kótai Róbert százados táborigyelmező családi körben köszöntötték Ludovikás bajtársukat. Pohl ezredes a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar emlékpajzsát, Sári ezredes a zászlóalj csapatérmét, Kótai százados a táborigyelmezői állományjelzők nemesfém változatait (balzseb-kereszt és sapkarózsa) adományozta Koós Ottó bajtársunknak.

Békei Koós Ottó 1915. december 3-án született Bécsben. Szülei Pozsonyban laktak, édesapja a m. kir. 13. pozsonyi honvéd gyalogezred századosa, aki születésekor éppen a harctéren volt. Ezért édesanyja Bécsbe ment a rokonaihoz, és így ott jött a világra.[1] 1927–1930 között a kőszegi katonai alreáliskola, majd a pesti, illetve a pécsi katonai főreál növendéke volt, ahol 1934-ben leérettségizett. 1935–1938 között a Ludovika Akadémia hallgatója, ott avatták 1938. augusztus 20-án hadnaggyá. Első tiszti szolgálati helye a m. kir. Szent István 3. honvéd gyalogezrednél Székesfehérvárott volt, ahol a háború végéig szolgált.

1941. október 27-én indult a hadműveleti területre. Az első hadműveleti területre induló zászlóalj 33/7 századparancsnokaként a 46. gyalogezred parancsnokság alárendeltségében a Keleti Megszálló Csoport részeként harcolt. Itt 1942. február 15-én a partizánok elleni harcban megsebesült. Hosszú kórházi kezelés és négyhetes egészségügyi szabadság után november 1-én került vissza a pótezredhez. 1942 októberében mozgósított az ezrede. 1944-ben, amikor az orosz erők megközelítették a Kárpátokat, ismét mozgósított az ezrede. 1944. január 1-jével századossá léptették elő. Mint az ezred közvetlen aknavető század parancsnoka, az ezred utolsó szállítmányaként indultak el Székesfehérvárról 1944. augusztus 10-én. Az ezred a Kárpátok előterében a Turka-i védőállásban leváltotta a németeket, a 6. hadosztály kötelékében részt vett a Kárpátok védelmében, és az utóvédharcokban. 1944. október 27-én, ők voltak a m. kir. 3. honvéd Szent István gyalogezred utolsó harccsoportja, akik az Ungvár-Perecseny közötti úttól a legtávolabb voltak a hegyekben.

Hadifogságba esésekor nem gondolta, hogy 11 év és 25 napot tölt a pokolban, Szovjetunió szerte a különböző hadifogolytáborokban és börtönökben (Ungvár, Kurszk, Ufalei, Kistim, Cseljabinszk, Voronyezs, Brajnszk). 1950. december 31-én a brajnszki börtönből tárgyalásra vitték, a vád: szovjet állampolgárok letartóztatása, partizánok elleni harcban való részvétel volt. A haditörvényszék halálra ítélte, de a halálbüntetés eltörlése miatt 25 év javító-nevelő munkatáborban letöltendő szabadságvesztésre ítélték. 1955 áprilisában a Szvedlovszk környéki chrompiki táborba került. 1955. szeptember 19-én az orosz táborparancsnok közölte velük: „A szovjet legfelsőbb tanács elhatározta, hogy önöket hazájukba visszaszállítja.”[2] A hazamenőket két csoportba osztották. Az elsők az amnesztiával szabadultak voltak, a másik csoportot a magyar kormány rendelkezésére bocsátották. Ez utóbbi csoportban volt ő is. Először a nyíregyházi börtönbe, majd a Kozma utcai Gyűjtőfogházba került. 1956. október 8-án szabadult a gyűjtőfogházból Ibrányi Mihály és Algya Pap Sándor altábornagyok, Baumann István (századparancsnok az Akadémián, ezredparancsnok a megszállóknál) Fehér Géza (az Akadémián a katonai földrajz tanára) Somlai Zoltán és Szabó László vezérőrnagyok, Zachár Sándor vk. ezredes, Pongrácz Dezső hadapród őrmester társaságában.

A háborúban mindenkit elveszített, apja az avatása előtt egy hónappal halt meg, Béla öccse 1943 januárjában a Donnál, az Olim patak völgyében orosz csapatok fogságába került, tiszttársaival együtt valószínűleg agyonlőtték, sorsa azóta is ismeretlen. Nővére és fiai, a sógora Mádi Kovács Boldizsár huszárszázados, 1945 elején Grosskirschbaumban tragikus körülmények között haltak meg, édesanyját és nagyanyját gyalogmenetben hajtották az oroszok, és mikor nem tudtak lépést tartani a menettel,

agyonlőtték őket. Egyedül a menyasszonya várta haza.

1991-ben belépett a Honvéd Hagyományőrző Egyesületbe. 1992-ben kezdeményezte, majd megszervezte és felavatta az 1938-ban avatott Ludovikások hősi halottainak emléktábláját. 1993-ban ezredtársaival Székesfehérváron felavatták a Szent István ezred hősi halottainak emléktábláját. 1993-ban kérte felvételét a Vitézi Rendbe, ahol a későbbiekben különböző tisztséget (főszéktartó, főkapitányhelyettes) is betöltött.

A rendszerváltozásig a többi Ludovikás bajtársához hasonlóan megtűrt, ahogy visszaemlékezésében írta, „negyedrangú állampolgárként” élt. 2000-ben a Történelmi Hivataltól kikért iratok szerint a rendőrségnél vezetett kartonján 1989. június 28-án az szerepelt, hogy nyilvántartása a továbbiakban nem indokolt. Harminchárom évnek kellett eltelnie ahhoz, hogy végleg töröljék a nyilvántartásból.

Rendfokozatát 1991. március 15-én kapta vissza, egyúttal őrnaggyá, később alezredessé léptették elő. A Vitézi Rend, a bajtársi közösség, az MH Ludovika Zászlóalj Ludovika Kávézójának egyik meghatározó résztvevője.

Sokszor kértem magamtól, hogy az átélt borzalmak és megaláztatások alatt ki és mi adott erőt ahhoz, hogy EMBER és MAGYAR tudtam mindvégig maradni. A gének és a neveltetés adta a fizikai erőt. Az Istenbe vetett hit adta a lelki erőt, ami a nagyon gyakori baltipontokon segített át. A fő támasz mindenekelött: „Az asszonyok asszonya, a feleségek felesége” volt.[3]

Isten éltesse a Bajtársunkat!

Siposné Prof. dr. Kecskeméthy Klára ezds.

[1] A megemlékezésben az életrajzi események leírásánál forrásként Siposné Kecskeméthy Klára: Tizenkét év hadifogság, kényszermunka és börtön – vitéz békei Koós Ottó élete, Sereg Szemle, IX. évfolyam, 3-4.szám, 2011. július-december, p. 242-253. megjelent írását, Koós Ottó Fogságban töltött 4364 napom feljegyzését használtuk fel.

[2] Koós Ottó Fogságban töltött 4364 napom feljegyzése

[3] Koós Ottó Fogságban töltött 4364 napom feljegyzése, valamint Siposné Kecskeméthy Klára: Tizenkét év hadifogság, kényszermunka és börtön – vitéz békei Koós Ottó élete i.m.

Köszöntjük az idén 170 éves Magyar Honvédséget! Hálásak vagyunk eddigi tetteikért és a Jóisten áldása kísérje jövőbeni munkájukat.

Lipcsey Vajda István HM tb. kapitány (Budapest): Egy tábornok, akire emlékeznünk kell

Emlékezünk Görgey Artúrra, az 1848-as Szabadságharc tábornokára születése 200. évfordulóján. Kötelességünk a magyar történelem kiemelkedő egyéniségéről, hadvezérééről írni. Olyan tábornok előtt tisztelgünk, aki több csatagyőzelmé után legendává vált.

Amiről szintén szeretnék említést tenni, hogy a tiszafüredi Lipcsey Kúria kiemelkedően fontos eseményeknek is színhelye volt. Mária Terézia 1744-ben adott mezővárosi rangot Tiszafürednek. A Lipcsey Kúriát legvalószínűbb Kossuth Lajos kormánybiztos helyettese, Bilkei Lipcsey Imre építette, valamikor 1836 és 1848 között. Az épületről sajnos nem maradt fenn mérvadó dokumentum, építését még a családi legendárium sem tudta hitelesen igazolni.

Ami biztos, hogy a szabadságharc hadseregének főhadiszállása hónapokon keresztül a város volt. Az is biztos, hogy itt történt Kossuth Lajos és Görgey tábornok tanácskozása. Az időpont 1848. március 3. és 5. között. A vitájukat, mint ismeretes, sem akkor, sem a későbbiekben nem tudták rendezni. Ennek ellenére a Lipcseyek családi hagyománya szerint legalább egy jó pipát elszívtak, amit a mai napig is a múzeumban őriznek.

Igaz tehát, hogy Kossuth és Görgey vitáját akkor nem kísérte megegyezés, de azt nem lehet feltételezni, hogy ez a nagy tekintélyű, kiváló szervezőképességű stratégia kezdettől fogva ellenfele lett volna Kossuthnak. Korántsem, hiszen hivatásos tiszt korában Kossuth nagy politikai példaképe, a kor legmerészebb egyénisége volt szemében.

Görgey egyik jelentős győzelmé stratégiai képességét bizonyította, mikor a haditanács elfogadta tervét. Október 7-én Dég és Ozora között a horvát sereggel szemben ágyúlövésnyi távolságra állította négyoszögbe a gyalogságot. A manővert támogatták és segítették a tolnai népfelkelők is. A Dég és Ozora közötti erdőben Görgey már tűzparancs kiadására készült, mikor parlamenterek érkezését jelezték a horvátok részéről. Perczel egyedül tárgyalta a feltétel nélküli megadásról. Két horvát tábornokot és főtisztet Pestre kísértette. Kossuth, az OHB elnöke, október 11-én Görgey Artúrt Pestre rendelte és honvéd ezredessé léptette elő. Görgey mint katona fontos harci cselekményekben is kitüntette magát és a forradalom kimagasló egyénisége lett, akire méltán emlékeznünk. A Görgeyről alkotott kép pozitív, Horthy kormányzása alatt tekintélye ismét megnőtt. 1945 után a kommunisták propagandája szerint Kossuth kiváló ember volt, de nem számolt le a belső ellenséggel.

A Kádár-korszak hallgatott a dolgokról. Ma magára adó történész nem tartja Görgeyt árulónak. S mint minden magyar történelmi személy, ő is része a magyarságnak, ezért is kötelességünk, hogy megemlékezzünk róla.

Matthaeidesz Konrád: Egy lövés, egy ember

MH, 2014. február 11.

1945. február 13-án véget ért Budapest százket napos ostroma, a főváros elesett, bevették, felszabadult, kinek mit hozott a sors. A szembenálló katonák befejezték a szervezett harcot, a védők életüket mentve, az ostromgyűrűt áttörve igyekeztek elérni övéiket, útjukat tetemek jelezték. A győztesek a középkort megidézve ünnepeltek.

A milliós város lakói szenvedtek, fáztak, éheztek és meghaltak. Nemcsak a bujdosó, majd elfogott katonákat lőtte le az idegen hadsereg, hanem a civileket is. Elég volt egy jó csizma, egy óra, vagy éppen az, hogy szerény vagyonát, illetve asszonya, lánya becsületét védte az apa, a testvér.

Akik túléltek az ostromot, hozzátartozóikat keresték, kutatták, legalább a végtisztességet szerették volna megadni nekik. Ám ez sokszor aligha teljesíthető vágy volt, hiszen többségüket haláluk helyén, vagy a közel eső földes részben földelték el. Évtizedeken át, ha nem is volt tilos, de nem illett a civil áldozatokról beszélni. Nem beszélhettünk arról sem, hogy az utcán vagy éppen az otthonukban elfogott és „malenkij robotra” elhurcolt ezrek indultak el Gödöllő, Jászberény felé, hogy onnan ériék el utazásuk végcélját Szibéria, illetve a Donyeck-medence valamelyik munkatáborra, bányája felé. Ha az élet kifürkészhetetlen szerencséje révén esetleg az évek múltával vissza is tértek, örökre szóló lelki sebet viseltek.

Voltak olyanok, akiknek valóban felszabadulás volt a város eleste, hisz végérvényesen eltűnt a gettó, a zöldterror véget ért, igaz, rövid időn belül váltotta a vörös, de csak a szín lett más, a gyilkolás, a terror nem. Múltak az évek, évtizedek, eljött a rendszerváltás ideje, sorra alakultak különböző addig elnyomottak, sanyargatottak szövetségei, Recsk, Gulag, politikai menekültek, '56-os forradalmárok, a holokauszt áldozatai, a kitelepítettek szövetségei. Egyedül a háború civil áldozatainak nem született szövetsége, igaz, tíz éve a Nemzeti Kegyeleti Bizottság minden esztendőben megemlékezést tart a Farkasréti temetőben két, a háború során felrobbant ház lakóinak sírjainál. A harcokban nagyon sokat szenvedett Budapest XII. kerülete. Idén itt, a sokak által kifogásolt turulszobornál tartanak megemlékezést a hősi halottak és a civil áldozatok tiszteletére, vagyis többek között arra az ezerkétszáz áldozatra emlékezve, akinek a neve a szobor talapzatán olvasható.

Hogy kit és hogyan ért utol a halál? A Böszörményi úton lévő csendőr-laktanyában elfogott emberek sorakoztak. Jobbára csendőrök, de voltak köztük idekényszerített civilek is. A foglyokat sorba állították, megkérdezve: ki akar harcolni a fasiszták ellen? A fegyverekkel körülvett csoportból nem mozdult senki. Még kétszer hangzott el a kérdés, majd jött a számolás, „agyin, dva, tri” és megszólalt a fegyver. Egy lövés, egy ember, egy halál. Aztán jött megint a kérdés: no, ki jelentkezik? Mindenki előrelépett... Vajon rájuk ki emlékezik, hisz csak golyófogó lett a „jelentkezőkből”.

A MCsBE - v. Ságvári Pál elnök által szervezett - évi Csendőrnapi megemlékezése a Hadtörténeti Múzeum és Levéltárban (majd a Szt. Margit Gimnáziumban) 2018. február 17-én. Fotó: Tóth Ernő

Lumpennapok, 1919

2014. március 21., Pihál György, MNO

Ma kilencvenöt éve kezdődött a Tanácsköztársaságnak elnevezett első kommunista szomorújáték Magyarországon; a százharminchárom nap egyfajta előzetese volt a Rákosi-, majd Kádár-előadásnak. Szamuely Tibor népbiztos győri „programbeszéde” (1919. április 20.) maga a kommün esszenciája: „A hatalom a kezünkben van. Aki azt akarja, hogy visszatérjen a régi uralom, azt kíméletlenül fel kell akasztani. Az ilyenek bele kell harapni a torkába (...) Szükség lesz arra, hogy vér ömöljön. A vértől nem kell félni. A vér – acél: erősíti a proletár öklöt. Hatalmasság fog tenni bennünket a vér. A vér lesz az, mely az igazi kommünvilághoz elvezet minket. Ki fogjuk irtani, ha kell, az egész burzsoáziát!”

Ezt a finom liberálbolsevik embert és cimboráit szabadította az országra, a világháborúban kivérzett, csonkolás előtt álló hazára a tehetetlen és alkalmatlan Károlyi Mihály köztársasági elnök, a „vörös gróf” 1919. március 21-én. És ennek a hordának a „dicsőséges” országglását tanították később, a szocializmus évtizedeiben a magyar fiatalságnak, egészen a rendszerváltásig... A tizenkilencben elvetett magvak aztán

makacs gyökereket eresztettek. Nem véletlen, hogy az akkori hírhedt Vörös Őrség parancsnoka, Rákosi Mátyás ott folytatta 1948-ban, ahol a kommün alatt abbahagyta.

Az sem lepett meg senkit, hogy egy másik tizenkilences vezérember, Münnich Ferenc ugyancsak fényes karriert futhatott be Kádár országlásakor. És akkor a saját katonáit megtizedelő Lukács György filozófus-népbiztosról ne is essék szó.

Rájuk emlékezzünk, őket szégyelljük ma!

HALÁLOZÁS

-Németh József (NKE) jelentette, hogy 2017. június 9-én az USA-beli Charlottesville városában elhunyt **v. Osváth-Edmond Tibor**. Budapesten született 1920. július 12-én s 1942. június 18-án avatták a Ludovikán. A háború végén Németországba került, ahol 1950-ig az amerikai hadsereg, majd az ENSZ alkalmazásában állt. Ezután fogadta be az Egyesült Államok.

RÖVID HÍREK, LEVELEK, KIEGÉSZÍTÉSEK

-**Köszönjük Nagy László Gerő ny. ezredesnek, a HOHE alelnökének**, hogy elküldte szerkesztőségünknek Fekete László és M. Szabó Miklós *A Katonai Műszaki Főiskola története (1967-1999)* c. színvonalas kötetét, melynek előkészítő munkálataiban ő maga is részt vett.

-Megjelent **Siposné Kecskeméthy Klára ezredes, egyetemi tanár** (NKE), lapunk munkatársa **Czetz János tábornokról szóló írása**, melyről Simonyi László, az MHBK kp. vezetője is igen elismerően szólt. A szerző köszönetét fejezi ki Jakab Nándor és néhai v. Ferenczy Lóránt Buenos Airesi MHBK tagoknak a beküldött, forrásként használt tudósításokért és fényképekért. A tanulmány adatai: *Two lives in two countries. 195th anniversary of the birth of János Czetz, Vojenské reflexie, Ročník XII. 2017. Číslo 2., pp. 68-80.* http://www.aos.sk/casopisy/reflexie/vojenske_reflexieXII_2.pdf

Czetz János (Gidófalva, 1822. június 8. – Buenos Aires, 1904. szeptember 6.) az 1848–49-es forradalom és szabadságharc honvédtábornoka, az argentin hadsereg kiemelkedő szervezője és Argentína első nemzeti katonai akadémiajának (Colegio Militar de la Nación) megszervezője, alapítója és 25 éven keresztül igazgatója. (Wikipedia.hu)

-Jelképes sírhely felavatásával tisztelegtek **vitész Zetényi-Csukás Kálmán alezredes és a doni áttörés hősi halottai előtt az események 75. évfordulóján Szolnokon**. A megemlékezésen részt vettek az MH 86. Szolnok Helikopter Bázis katonái, a Zetényi-Csukás család tagjai, az oroszokai Hadtörténeti Múzeum és a RepTár Repülőmúzeum képviselői, valamint Ugrik Csaba dandártábornok, az MH 59.

Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis parancsnoka és Frankó Endre nyugállományú főhadnagy, II. világháborús veterán pilóta. Vitéz nemes Zetényi-Csukás Kálmán Siómaroson született 1901. december 13-án. 1929–1932 között hadiiskolát végzett, százados lett és a vezérkarhoz került. Mint vezérkari őrnagy, a szovjet fronton közvetlen előjárója volt a kormányzóhelyettes Horthy Istvánnak. 1942. október 29-én a II. osztályú Vaskereszt mellé megkapta a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjét hadiszalagon kardokkal díszítve, valamint november 1-jétől vezérkari alezredessé léptették elő. 1943. január 19-én a körülrárt Ilovszkoje parancsnokaként katonái élén megpróbált kitörni a szovjet gyűrűből, és a reménytelen küzdelemben halt hősi halált Podszerednyénél. Zetényi-Csukás alezredes egyike volt azon katonáknak, akik hősiességből, kötelességtudatból jelesre vizsgáztak és „megcselekedték, amit megkövetelt a haza”. (Beküldte Zsákai Marietta.)

-98 éves korában, január 19-én elhunyt vitéz Szentiványi János nyá. alezredes, a legendás Puma század legidősebb tagja. Élete összefonódott a repüléssel: már mátyásföldi gyermekéveiben elhatározta, hogy pilóta lesz, és az érettségi után, 1938-ban egyből jelentkezett is a légierőhöz. Későbbi fényes pályafutása során harmincnégy különböző típuson repült – mint néhány évvel ezelőtt egy interjúban felidézte, gyakorlatilag az akkoriban használatos összes katonai repülőgépen: „A kedvencem a Me-109-es volt, és a Me-110-es. Ezek voltak a pályám csúcspontjai. Éjjel-nappal repültünk fiatal korunkban. Minden évben összejött 550-580 repült óra, ami fantasztikus mennyiség volt akkoriban.” (...) v. Szentiványi János 2013-ban, a Magyar Légierő megalakulásának 75. évfordulója alkalmából a Honvédelemért kitüntetett cím I. osztályában részesült. Néhány évvel ezelőtt a kecskeméti MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázison ünnepelte születésnapját, ahol meglepetésként, egy gurulás erejéig a Magyar Honvédség egyik JAS 39 Gripen vadászrepülőjébe is meginvitálták. Élete utolsó éveit Tapolcán töltötte családja körében. Emlékét kegyelettel megőrizzük. (Beküldte Zsákai Marietta.)

-Szeretettel köszöntjük laptársunkat, **az idén 40 éves Ausztráliai Magyar Élet-et**, fáradhatatlan főszerkesztőjével és vezércikkírójával, a 96 éves Csapó Endrével s a lap munkatársaival együtt!

-A Vitézi Rend Dél-Dunántúli Törzskapitánya, v. Bornemissza György, volt kedves elküldeni Kaposvárról szerkesztőségünk archívumának a **Somogyország Vitézei Hírlevél** 2017. augusztus 20.-i, novemberi és adventi számait, valamint egy mutatós 2018-as rendi falinaptárat. Figyelmességét köszönjük szépen!

-**Pintér Kornél, a Magyar Vidék Országos 56-os Szervezet országos elnöke jelentette**, hogy „Az 1956-os Forradalom és Szabadságharc emlékéért Alapítvány” (Veszprém), a Magyar Vidék Országos 56-os Szervezet és a Történelmi Vitézi Rend **Drucza Attila** történész, újságíró **A Dudás-ügy: 1956 - Létezett-e nemzeti bal?** c. kötetének előadással egybekötött veszprémi bemutatóját tartotta 2018. január

19-én, szokás szerint a *Veszprém, Mártírok útja 11. szám alatt* (volt MHSZ székház), a földszinti 56-os emlékszoba helyiségében. A könyv bemutatójával is tisztelegtek az 1957. január 19-én ártatlanul kivégzett Dudás József, a Magyar Nemzeti Forradalmi Bizottmány elnöke és Szabó János, a budapesti Széna téri felkelő csoport parancsnokának emléke előtt mártíromságuk 61. évfordulóján.

-Ugyanők rendeztek könyvbemutatót **Zsákai Piroska egykori hortobágyi internált** (1950-1953), ny. tanár részére, aki *Kaptam egy világot* c. kötetéről adott elő. -Ők szerveztek **emléktáblaavatást is a kommunista diktatúrák időszakában a Várbörtönben raboskodó és az ott kivégzett politikai elítéltek emlékére** február 23-án a veszprémi volt Várbörtön, jelenleg a Veszprémi Törvényszék (Vár utca 19.) udvarán. Emlékbeszédet mondott Porga Gyula, Veszprém Megyei Jogú Város polgármestere, és Prof. Dr. Kahler Frigyes jogtörténész, egyetemi docens, a Veszprémi Törvényszék Büntető Kollégiumának ny. vezetője. Az emléktáblát megáldotta Nt. Oláh Emil alezredes, a Protestáns Tábori Püspökség kiemelt vezető tábori lelkésze, és Excellenciás és Főtisztelendő Dr. Márfi Gyula, a Veszprémi Főegyházmegye érseke.

-Március 2-án pedig **Szesztay András iparművész, egykori politikai elítélt *Az ügy* c. kötetének előadással és dedikálással egybekötött veszprémi bemutatóját rendezték.** A szerzővel Zimber Szilvia újságíró, szerkesztő, a könyv kiadója beszélgetett. A bemutatóval is tisztelegtek a kommunista diktatúra áldozatainak emléke előtt. „1963-at írunk. Egy húszéves katonát letartóztatnak, fogalma sincs, miért. Fél évig magánzárkában tartják, majd négy évre elítélik. A vád: részvétel a Mészáros-féle összeesküvésben. A bűne: ismert egy Mészáros nevű fiút. Felajánlják: azonnal szabadul, ha valakit megvádol. Nem teszi. - Milyen volt az élet a Kádár-rendszer politikai foglyaként? Hogyan segítettek magukon a rabok, és miféle emberek társaságában töltötte a fiú a börtönéveket? Hogyan lehetséges, hogy bár megrendült egészséggel, de megerősödött, ép lélekkel szabadult? Ezt a történetet nem a képzelet, hanem az élet írta. Szesztay András egykori politikai fogoly most megszólal, egyben emléket állít azoknak, akiknek nézeteik vagy hitük miatt kellett rács mögé, esetenként a halálba menni.”

Minden kedves Olvasónknak és Bajtársunknak áldott húsvétot, kellemes, nyugodt tavaszt és folytatódó nemzeti összetartást kívánunk szerte a világban,

a szerkesztő és a lap munkatársai